

20.9.2019

LAUSUNTO ILMAILUN TURVALLISUUSSELVITYKSISTÄ

Suomen Lentäjäliitto FPA on seurannut EU-komission toimeenpanoasetuksen muutoksia, joka tulevat myös Suomessa tiukentamaan lentoaseman kulkuluvan haltijoiden turvallisuusselvityksiä varsin kiireisellä aikataululla.

FPA:n tiedostaa nousussa olevan sisäpiiriuhan, ja on samaa mieltä, että uhkaan tulee varautua. Turvallisuusselvitysten tason nostaminen perusmuotoiseksi, ja relevantin tiedustelutiedon liittäminen selvitykseen on eräs keinoista.

Olemme kuitenkin huolissamme uuden menettelyn ja lakimuutoksen mahdollisista oikeusturvaongelmista, ja pyydämme valmistelevaa ryhmää huomioimaan nämä mahdolliset ongelmat ja etsimään niihin valmisteluvaiheessa ratkaisut.

Mikäli kulkukorttia hakeva työntekijä on oleskellut viimeisen viiden vuoden aikana pidempään ulkomailla (esim. työ tai opiskelu), tulee hänen lähihistoriaansa turvallisuusselvityksen näkökulmasta ajanjakso, jolta selvitystä tekevä turvallisuusviranomainen ei suoraan omista tietoja.

On erittäin tärkeää, että tällainen ajanjakso ei aiheettomasti aiheuta turvallisuusselvityksen hylkäämistä esimerkiksi tapauksessa missä Suomen ja oleskelumaan viranomaisten tiedonkulku on puutteellista, eikä tiedustelutietoa maiden välillä kulje viranomaiskanavia myöten. Tämä voisi johtaa nuhteettoman työntekijän kulkukortin epäämiseen ja estää häneltä ammattinsa harjoittamisen.

Liikennelentäjät ovat esimerkki ammattiryhmästä, jotka eivät pysty harjoittamaan ammattiaan ilman lentoaseman kulkulupaa. Muistuttaisimme myös, että liikennelentäjien tilapäiset tai vakituiset työsuhteet ulkomailla ovat hyvin tavallisia. Töitä tehdään myös maissa, joiden kanssa tiedonkulku viranomaisten välillä voi olla hankalaa. Suomalaisia lentäjiä on maailmalla paljon. Muutokset turvallisuusselvityksissä eivät mielestämme saa vaarantaa heidän työsuhteensa jatkuvuutta Suomessa.

Oikeus tehdä työtä on sekä EU:n perusoikeuskirjan 15 artiklassa kuin Suomen perustuslain 18 §:ssä turvattu oikeus. Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja mahdollisuus hakea muutosta ovat samoin suojattuja perusoikeuksia (EIOS 6 § sekä PL 21 §).

Suomen lentäjälliiton esitys turvallisuusselvitysten uudistamiseen liittyen:

- Ulkomailla oleskelujen aikaisten mahdollisten tietopuutteiden käsittelyyn tulee olla oleskelumaasta riippumatta menettely, joka takaa hakijan oikeusturvan.
- Epäselvissä tapauksissa selvityksen kohteena olevan henkilön tulee olla mahdollista tulla kuulluksi. Hylätyn turvallisuusselvityksen tapauksessa järjestelmään tulee kuulua läpinäkyvä ja luotettava valitusmahdollisuus ja -menettely.
- Ulkomailla oleskeleville tai lähtöä suunnitteleville ilmailualan työntekijöille tulee hyvissä ajoin saada käyttöönsä ajantasainen tieto ja ohjeistus mahdollista Suomeen palaamista ja suomalaista turvallisuusselvitystä silmällä pitäen.

Vetoamme vahvasti lakimuutoksia valmistelevaan ryhmään, että nämä ongelmat ehkäistäisiin muutosten valmistelussa

Akseli Meskanen
Puheenjohtaja

Petri Pitkänen
Turvatoimikunnan puheenjohtaja